Metoderapport:

Vi graver i strandsonen

Av Sandefjords Blad og Østlands-Posten.

1: Innledning **2**

2: Forarbeid, hypoteser og mål **4**

3: Utvalgte saker, metoder og systematikk - Østlands-Posten **5**

Østlands-Postens saker 6

Sak 1: Loven kom i 1965, men nedbyggingen skjer fortsatt. 6

Sak 2: Gjerdet inn stranda og badet naken foran småpikene 7

Sak 3: — Ble skutt på da vi kom for nær land 9

Sak 4: Miljøpolitikeren som tillot bygging i strandsonen 9

4: Utvalgte saker og metoder - Sandefjords Blad **12**

Sak 1: Thorsholmen, Værven Brygge og Sjøhusene 12

Sak 2: Avfallsdeponiet på Vindal 15

Sak 3: Søndre Vøra 35 16

5: Konsekvenser **17**

Takk til/andre bydragsytere **20**

Journalister:

Østlands-Posten:
Håvard Wannebo, Per Albrigtsen, Maria Bye Brattbakk.

Sandefjords Blad:
Jan Roaldset, Asle Rowe, Maria Sharpova, Steinar Ulrichsen.

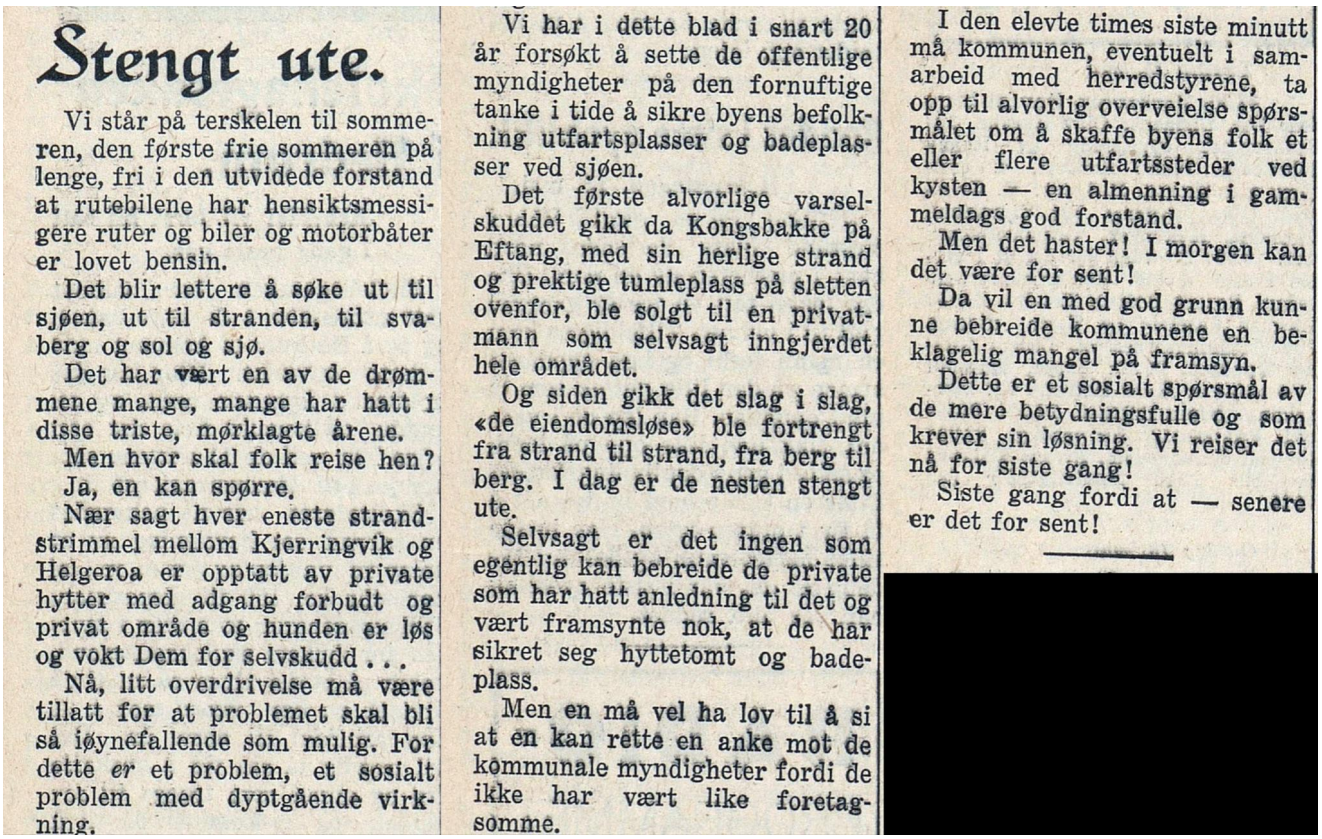

Stengt ute.

Vi står på terskelen til sommeren, den første frie sommeren på lenge, fri i den utvidede forstand at rutebilene har hensiktsmessigere ruter og biler og motorbåter er lovet bensin.

Det blir lettere å søke ut til sjøen, ut til stranden, til svaberg og sol og sjø.

Det har vært en av de drømmene mange, mange har hatt i disse triste, mørklagte årene.

Men hvor skal folk reise hen? Ja, en kan spørre.

Nær sagt hver eneste strandstrimmel mellom Kjerringvik og Helgeroa er opptatt av private hytter med adgang forbudt og privat område og hunden er løs og vokt Dem for selvskudd . . .

Nå, litt overdrivelse må være tillatt for at problemet skal bli så iøynefallende som mulig. For dette *er* et problem, et sosialt problem med dyptgående virkning.

Vi har i dette blad i snart 20 år forsøkt å sette de offentlige myndigheter på den fornuftige tanke i tide å sikre byens befolkning utfartsplasser og badeplasser ved sjøen.

Det første alvorlige varselskuddet gikk da Kongsbakke på Eftang, med sin herlige strand og prektige tumleplass på sletten ovenfor, ble solgt til en privatmann som selvsagt inngjerdet hele området.

Og siden gikk det slag i slag, «de eiendomsløse» ble fortrengt fra strand til strand, fra berg til berg. I dag er de nesten stengt ute.

Selvsagt er det ingen som egentlig kan bebreide de private som har hatt anledning til det og vært framsynte nok, at de har sikret seg hyttetomt og badeplass.

Men en må vel ha lov til å si at en kan rette en anke mot de kommunale myndigheter fordi de ikke har vært like foretagsomme.

I den elevte times siste minutt må kommunen, eventuelt i samarbeid med herredstyrene, ta opp til alvorlig overveielse spørsmålet om å skaffe byens folk et eller flere utfartssteder ved kysten — en almenning i gammeldags god forstand.

Men det haster! I morgen kan det være for sent!

Da vil en med god grunn kunne bebreide kommunene en beklagelig mangel på framsyn.

Dette er et sosialt spørsmål av de mere betydningsfulle og som krever sin løsning. Vi reiser det nå for siste gang!

Siste gang fordi at — senere er det for sent!

ØSTLANDS-POSTEN ANNO 1946: Skriver på lederplass at avisa har forsøkt å få offentlige myndigheter til å sikre utfartssteder og badeplasser ved sjøen i 20 år. Avisa kommer igjen med et skarpt advarsel.

1: Innledning

En gang på 30-og 40-tallet var de fleste strender frie, og de fleste svaberg uten bebyggelse. Larvik og Sandefjord er to kommuner som har enorme mengder med strandsone. Dersom alt hadde skjedd i tråd med de aller første forsøkene på å verne strandsona, skulle det meste fortsatt vært tilgjengelig. Men det er langt fra tilfellet.

Ifølge Statistisk Sentralbyrå har nå Sandefjord kun 32,7 prosent potensielt tilgjengelig strandsone, mens det tilsvarende tallet for Larvik er 41,2 prosent.

Hva skjedde med strandsonen? Når ble det så attraktivt med hytte i fjæra? Hvordan var lovverket på denne tiden, og hva mente folket om nedbyggingen?

ØNSKES KJØPT

Strandtomt

eller liten hytte, kjøpes eller bygsles mellom Nevlunghavn og Kjerringvik.
Bj. Grønneberg, Hjelmsgt. 6, Oslo.

Vi overstrømmes stadig av små og store konfliktsaker der tilgjengelighet i strandsonen er tema. Kilder kan være kommunal saksgang, hytteeiere som klager på hverandre eller turgåere som blir jaget vekk.

Vi tenkte derfor at tiden var overmoden for å gå i dybden – og valgte å slå i sammen ressurser fra to redaksjoner for å komme lenger, få mer gjennomslagskraft og kanskje nå lenger enn det en enkeltstående redaksjon ville gjøre på egen hånd.

Sandefjords Blad og Østlands-Posten satte derfor i gang et prosjekt der vi sammen skulle grave i strandsonen. Vi har fått støtte på 100.000 kroner fra Fritt ord og 50.000 kroner fra Amedia-stiftelsen.

Undgå efterlign'nger.
Nanset Farvehandel.
Telefon 1481.
Eiendom eller hyttetomt
ved Viksfjords østside, Eftang eller ytterst på Brunlanes. Beliggende til eftermiddagssol og direkte strandtomt, søkes for solide kjøpere.
Georg Solberg A.S,
Sandefjord.
Telefon 2782.
Tørr optenningsved.

En nøkkel for samarbeidet er at det skulle være fast nok til at vi kunne gi hverandre drahjelp og at vi kunne ha nytte av mange av hverandres saker. Vi ville likevel ikke ha en så fast form på samarbeidet at det ble en tvangstrøye som hindret den enkelte redaksjon å grave på de stedene der det var størst potensiale. Vi har hatt jevnlige samarbeidsmøter og felles arbeidsområder i skytjenesten til google.

Planen for prosjektet ble laget høsten 21 – da ble også de første dokumentinnsynene bestilt.

Vårt første mål i jakten på svaret på hvorfor strandsonen har blitt bygget ned, var gamle eiendomsarkiver, hvordan lovverket ble utformet, og kraften av lovverket. Vi lurte også på når det faktisk ble populært å skulle sikre seg ei strandperle.

Hoveddelen av gjennomføringen skjedde fra og med april 2022.

2: Forarbeid, hypoteser og mål

Forarbeid
Vi gjennomførte et felleskurs for de to redaksjonene om lov og rett i strandsonen.

Redaksjonene kontaktet historikere og historieinteresserte, turgåere og andre som kunne tenkes å ha kunnskap om nedbyggingen av strandsonen i kommunene. Redaksjonene definerte både felles mål med prosjektet, og separate arbeidsmål for de to redaksjonene.

Redaksjonene definerte hver for seg hvilke områder vi skulle se på, men vi samordnet luftfotografering av områdene, og over en periode sikret vi store mengder film og bilder fra interessante områder i begge kommunene.

Hypoteser
Vi jobbet etter flere hypoteser i de ulike sakene, men med flere hovedhypoteser:

- At lovverket over tid ikke har vært sterkt nok til å hindre bygging i strandsonen.
- At implementeringen av lovverket har tatt lang tid og vært komplisert.
- At kommunene har hatt dårlig kunnskap om lovverket.
- At kommuneadministrasjonene ikke har forholdt seg til lovverket.
- At lokalpolitikerne har innvilget dispensasjoner og vedtatt reguleringsplaner for å omgå lovverket.

Mål
Det fremste formålet med graveprosjektet har vært å finne ut hvorfor strendene ble bygget ned, og i hvilken grad lovverket har lyktes i å beskytte strandsonen. Målet har vært å sette fokus på saken, skape debatt og øke kunnskapen til befolkningen.

Vi har tenkt at det i hovedsak skulle være det kritikkverdige, og ikke nødvendigvis den enkelte ulovlighetssak som skulle være hovedfokus. Som metoderapporten vil vise har vi lyktes med dette.

Prosjektet har hatt en egen virkning som et fellesprosjekt, men inneholder egentlig også en rekke mindre og større prosjekt med egne metoder og avsløringer.

3: Utvalgte saker, metoder og systematikk - Østlands-Posten

Innledning
Fra mars til mai la Østlands-Posten grunnlaget for graveprosjektet i vårt dekningsområde. Vårt første mål i jakten på svaret på hvorfor strandsonen har blitt bygget ned, var gamle eiendomsarkiver, hvordan lovverket ble utformet, og kraften av lovverket. Vi lurte også på når det faktisk ble populært å skulle sikre seg ei strandperle.

På åttitallet ble kommunene Tjølling, Brunlanes, Stavern, Hedrum og Larvik slått sammen til én kommune, Larvik. Vi hadde tidlig flere dialogmøter med byggesaksavdelingen i Larvik kommune for å få innblikk i systemene deres, og erfarte at eiendomsinformasjon fra de fem tidligere kommunene befant seg på forskjellige steder, og at store deler av materialet fortsatt kun var analogt.

Systematikk og overblikk
Vi samlet først inn såkalte generalplaner, delgeneralplaner og hyttedisposisjonsplaner for kommunene. Slike planer var forløperne til dagens kommuneplaner, og Østlands-Posten samlet inn 39 hyttedisposisjonsplaner.
Vi satte oss inn i lovverket, pratet med kommunen og bestemte å publisere saker med en “pedagogisk” intensjon, der vi skulle vise mekanismene bak nedbyggingen av strandsonen.

Vi gjennomgikk planene, og sammenlignet dem med luftfoto fra nåtiden. Da Østlands-Posten begynte å intervjue gamle administrasjonsansatte om våre oppdagelser, fikk prosjektet momentum. Flere av disse tidligere ansatte angret på hvordan de selv forvaltet strandsonen den gang de selv satt ved roret, og flere av hypotesene til avisa ble bekreftet. Kildene lot seg intervjue, og tipset samtidig videre om andre mulige kilder og enkelthendelser.

Østlands-Postens saker

Østlands-Posten har publisert flere titalls saker i strandsoneprosjektet så langt. Vi går nærmere inn på et fåtall av disse sakene.

Sak 1: Loven kom i 1965, men nedbyggingen skjer fortsatt.

Link til sak:
https://www.op.no/loven-kom-i-1965-men-nedbyggingen-av-strandsonen-skjer-fortsatt/s/5-36-1256617

Saken viser et område ved populære Malmøya i Larvik kommune som på et tidspunkt ble fylt med hytter. Den viser også hvordan hyttene har vokst og vokst, moloer og brygger som har kommet til, og at byggingen beviselig har fortsatt også i de senere år.
Dette var den første av Østlands-Postens saker under strandsoneprosjektfanen.

Metode
I saken har vi brukt gamle luftfoto, og kombinert dem både med nyere luftfoto og egne dronebilder. Saken tar også for seg historien, med et "tidsvitne" som selv jobbet i kommuneadministrasjonen i daværende Tjølling kommune da de første spede forsøkene på å etablere et lovverk ble tatt.

Vi har i tillegg gjennomgått søknader for hver enkelt av hyttene fra hytta ble bygget, og fram til i dag.

I tillegg har vi tatt leseren med inn i lovverket, i faktaboksen "lovverket", som tar for seg lovverket som hadde reell innflytelse på situasjonen i Larvik.

Vi hadde også en tilsvarende sak fra en av de andre daværende kommunene.
I denne saken har vi hentet mye informasjon fra Norgeibilder/Kartverket.

Presentasjongrep
I denne saken, og i flere av de andre sakene, brukte vi kartoverlag. Etter å ha eksperimentert med diverse måter å presentere luftfoto/kart på, endte vi med å velge rullefortelling for å vise utviklingen. Da blar man seg kanske enkelt gjennom historien mens nye bilder og våre framhevninger kommer til syne. Vi fikk gode tilbakemeldinger på dette grepet, og det bidro til lang lesetid på sakene der vi benyttet disse.

Hytteeieren som badet naken på sin egen strand

Gjestene oppholdt seg på stranden ulovlig, sier han

Hytteeieren som forleden var blitt anmeldt for å ha badet naken på sin badestrand i Tjølling, har henvendt seg til Sandefjords Blad i anledning av artikkel hvori bladet bringer en reportasje om saken.

Hytteeieren er meget forbauset, både over anmeldelsen og over artikkelen. Han opplyser at «gjestene» på hans badestrand overhodet ikke hadde lov til å oppholde seg der. Det heter i den nye strandlov:

«Enhver har rett til å bade i sjøen fra strand i utmark eller fra båt når det skjer i rimelig avstand fra beboelsesbygning (hytte) og uten unødvendig forbrygelse eller ulempe for andre.»

Med rimelig avstand regner man i de forarbeider som ligger til grunn for loven ca. 100 à 150 meter. Den strand som «gjestene» besøkte og som det her er tale om, ligger mindre enn 100 meter fra hytte, slik at «gjestene» overhodet ikke hadde rett til å gå i land der, sier hytteeieren. Avstanden fra hytta til stranden er senere oppmålt av lensmannen i Tjølling som kan bekrefte at opplysningen er riktig.

Om begivenheten for øvrig opplyser hytteeieren at det var en sardeles lummer ettermiddag han gikk ned til stranden for å ta et bad. Han fant da stranden okkupert av

måtte naturlig nok ta av seg brillene da han badet, og det var derfor meget vanskelig for ham å skjelne mellom de forskjellige personer som oppholdt seg på badestranden. «Gjestene» slo seg til ro hele ettermiddagen og eieren høyte intet fra dem før de fremkom med anklagen hos lensmannen med høyst ærekrenkende beskyldninger, bl. a. skulle han ha gjort tilnærmelser overfor to 14-årige småpiker. Hytteeieren opplyser at dette må enhver skjønne høres helt utrolig ut all den stund det i alt var 12 personer på stranden, hvor sannsynlig også pikenes foreldre var med. Hvis det derfor hadde vært noe galt, burde jo disse straks ha grepet inn. Beskyldningene må derfor bero på skitten fantasi. Jeg hadde først tenkt, sier hytteeieren, å anlegge sak mot anmelderne for deres «grisete» anklage, men det er ikke mulig for meg å ta saken helt alvorlig.

Det som er den klare kjensgjerning i denne sak, sier hytteeieren, er at «gjestene» oppholdt seg på en strand hvor de ikke hadde lov til å være og hvor de var bide til «fortrengsel og ulempe» for andre.

Ny Taunus-modell

Bare tre dager etter presentasjonen av den nye Edsel møter Ford med ennå en bemerkelsesverdig nyhet: en helt ny Taunus fra Ford i Tyskland.

Ved et pressemøte i Køln har Ford presentert Taunus 17M — et splinter nytt modell av den allerede tradisjonsrike og populære Taunus-familien, som hermed utvides til å omfatte tre grunntyper i tre forskjellige størrelser.

Den nye Ford er en europeisk bil i ordets beste betydning, men det er samtidig en stor bil, som har umiskjennelige trekk felles med de amerikanske Ford-modellene. — Jaman kan nesten si at den nye Taunus 17M er en amerikansk Ford i europeisk målestokk!

Den 4 sylindrede, overkvadratiske motor er, som vognens navn antyder, på 1,7 liter. Den utvikler 67 hk. og har et dreiningsmoment på 13,4 kgm. ved 2200 omdr./min. Alle tre gear er synkroniserte, og blog kan

POSISJONSLISTE

IVER BUGGE

MT «Salsaas» ventes Amsterdam 6-9.
MT «Skaraas» ventes Aruba 10-9.
MT «Storaas» ventes Curacao 10-9.
MT «Sunnaas» ventes Curacao 12-9.
MT «Svaniaas» ventes Rotterdam 10-9.

Postadresser:
MT «Salsaas» brevpost ,trykksaker og pakkepost inntil videre:
Messrs. Van Es & van Ommeren, «Restevaer»,
120 de Ruyterkade,

Småpiker til fortrengsel og ulempe

Det stanset imidlertid ikke der. Den eldre mannen mente at «stranden var okkupert av en flokk mennesker», og at de ikke tok hensyn til ham. Ettersom han hadde tatt av seg brillene da han badet, hadde han heller ikke gjort seg tanken omkring alderen til badegjestene. Han mente rett og slett at anmeldelsen var tuftet på «skitten fantasi», og sa at han selv vurderte å anlegge sak for «deres grisete anklage».

Sak 2: Gjerdet inn stranda og badet naken foran småpikene

Link til sak:
https://www.op.no/gjerdet-inn-stranda-og-badet-naken-foran-smapikene-de-var-bade-til-fortrengsel-og-ulempe/s/5-36-1253592

Her tar vi leseren med enda lenger tilbake. Tilbake til en tid der Larviks befolkning gjerne flokket til den populære stranda Kongsbakke. Så ble stranda solgt fra den lokale bonden til en mann som skulle ha feriestedet sitt der, og den nye eieren bekjentgjorde “adgang forbudt” gjennom lokalavisa i 1934.

Kongsbakke.

Herved bekjentgjøres at Kongsbakke og Grundesund er solgt. Tomten er allerede bebygget. Adgang er forbudt.

GJERT OLSEN EFTANG.

I denne saken har vi hentet informasjon fra Norgeibilder, 1881 og gamle utgaver av Sandefjords blad og Østlands-Posten i Nasjonalbiblioteket.

Metode

Vi kom over saken i forbindelse med arbeidet med å kartlegge når nedbyggingen av strandsonen skjedde i kommunen. Kongsbakke-saken førte til flere ledere i Østlands-Posten på 30-tallet, og saken ble fulgt opp i nær 20 år før hele stranda nærmest vandret inn i glemselen til befolkningen.

I saken tar vi leseren litt grundigere med inn i lovverket, og vi tar for oss Oslofjorden Friluftsråd, som mange tiår senere ble hedret for sin innsats med å overta strender på vegne av allmennheten.

Sak 3: — Ble skutt på da vi kom for nær land

Toril Bryntesen (73) har opplevd både det å være et jaget friluftsmenneske og å sitte i et bygningsråd som sa ja til det meste. Som barn opplevde hun at det ble løsnet skudd, og at de ble sneiet av en kule da hun og foreldrene var ute i båt i Rakkesundet. Hun opplevde også å bli kjeppjaget dersom de la inntil land for å spise, og hun mener at dette skjer fortsatt.

Metode
Vi kom over saken om Toril Bryntesen som en naturlig del i prosessen med å kartlegge nedbyggingen i daværende Brunlanes kommune. Bryntesen satt i Bygningsrådet i en periode, og som en av få gjenværende politikere som hadde sitt virke for flere tiår siden, var det naturlig at vi skulle prate med henne.
I forkant av saken hadde vi kartlagt de politiske og juridiske prosessene i Brunlanes, og som folkeopplysning flettet vi inn dette i fortellingen om Toril og hennes opplevelser.

Presentasjonsgrep
For å treffe et yngre publikum gjorde vi videointervju som vi også delte i sosiale medier. I denne saken benytter vi igjen kartoverlag og egne grafikker for å vise utviklingen og nedbyggingen av strandsonen fra sekstitallet og fram til i dag. I tillegg har vi med en faktaboks som på en enkel måte gir leseren et overblikk over lovverkets utvikling.

Sak 4: Miljøpolitikeren som tillot bygging i strandsonen

Link til sak:
https://www.op.no/miljopolitikeren-som-tillot-bygging-i-strandsonen/s/5-36-1308538

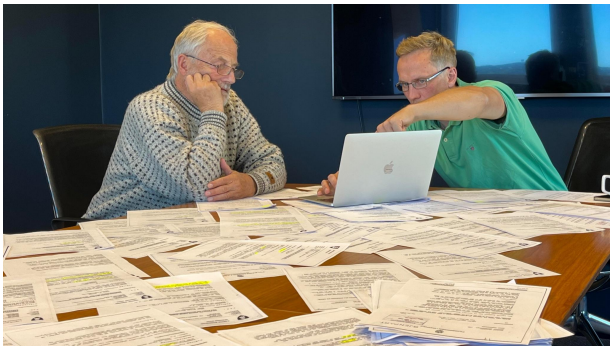

I forbindelse med gjennomgang av interessante eiendommer i strandsonen i Larvik kommune dukket navnet Tormod Knutsen opp. Vi intervjuet Knutsen i en av de første strandsonesakene våren 2022. Den gang uttalte Knutsen til Østlands-Posten at "ulempen med å ha levd i mange år et at du ser den langsomme katastrofen". Link til sak her:
https://www.op.no/ulempen-med-a-ha-levd-i-mange-ar-er-at-du-ser-den-langsomme-katastrofen/s/5-36-1254138

- I den første saken vår om Knutsen skyldte han på politikerne, som han mente dispenserte alt for ofte.

- Knutsen har bakgrunn som teknisk sjef i Brunlanes kommune. Da Brunlanes ble slått sammen med Larvik kommune fikk han etter hvert ansvar for byggesaksavdelingen, og i en årrekke satte Knutsen sin signatur på alle vedtak vedrørende bygging i Larvik kommune.

- De senere år har Knutsen vært aktiv i lokalpolitikken, og en ivrig miljøforkjemper for Miljøpartiet de grønne.

Som et følge av intervjuet fattet vi ekstra interesse for hva Knutsen selv gjorde da han selv hadde stor innflytelse som øverste administrative leder i planavdelingen. I enkelte av sakene vi allerede hadde fått innsyn i, fant vi at Knutsen ofte selv argumenterte for å dispensere fra bygging i strandsonen, og godkjente byggesøknader her. I ett tilfelle innvilget han et 54 kvadratmeter stort tilbygg til ei hytte på Malmøya. Både hytta og tilbygget befinner seg i strandsonen, og i dag er det vanskelig for allmennheten å ta seg forbi bygningene.

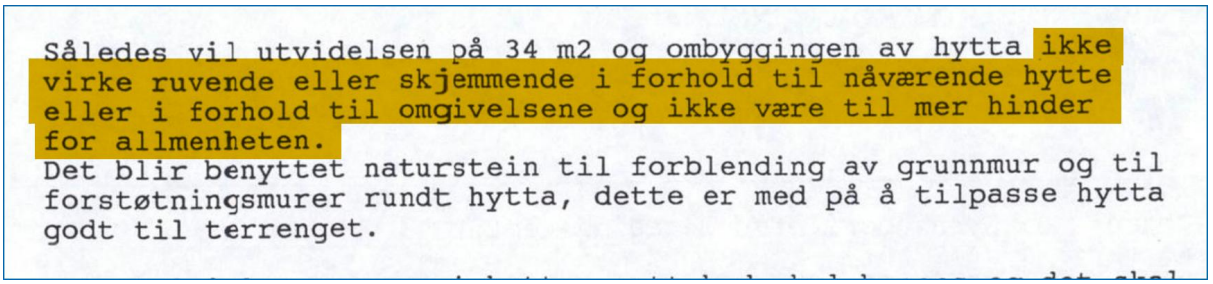
Således vil utvidelsen på 34 m2 og ombyggingen av hytta ikke virke ruvende eller skjemmende i forhold til nåværende hytte eller i forhold til omgivelsene og ikke være til mer hinder for allmenheten.
Det blir benyttet naturstein til forblending av grunnmur og til forstøtningsmurer rundt hytta, dette er med på å tilpasse hytta godt til terrenget.

Vi vurderte tidlig at dette kunne bli en viktig sak, og valgte å gå grundigere inn i saken.

Metode
På bestilling fra Østlands-Posten hentet Dokumentsenteret i Larvik kommune ut alle vedtak skrevet eller godkjent av Tormod Knutsen i perioden 1987 til 1997.

Vi fikk oversendt 2.346 dokumenter, fordelt på 10 177 tekstsider. Da er ikke tegninger eller øvrige saksdokumenter tatt med - kun selve vedtaksdokumentene.

Vi konverterte dokumentene til søkbar tekst med optisk tegngjenkjenning (OCR) for å gjøre dem søkbare, deretter sorterte vi dem etter følgende fraser: «byggeforbud», «særlige grunner», «strand» og «strandsone».

1.796 dokumenter ble forkastet da de ikke inneholdt noen av søkeordene som vi mener er relevant for bygging i strandsonen.

Øvrige 550 dokumenter ble gjennomlest manuelt og sortert videre.

Vi sorterte vekk byggeprosjekter som lå i nærheten av strandsonen, men utenfor 100-metersbeltet der det er byggeforbud. Vi sorterte vekk byggesaker i tilknytning til ferskvann, samt tillatelser til gjenreisning av bygg etter brann, kuriøse enkeltsaker som for eksempel en 16 meter høy skipsmast på ei brygge, godkjenning av Citadelløya som forsamlingslokale og en rekke andre saker som ikke direkte omhandler utbygging.

Vi filtrerte også vekk alle administrativt avslåtte byggesaker. Blant de 550 dokumentene er tallet lavere enn 50 totalt. Vi har også i hovedsak utelatt tillatelser til å utvide der arealet er mindre enn 10 kvadratmeter.

Vi stod igjen med 70 vedtak som Tormod Knutsen enten selv førte til pennen eller godkjente som byggesak- og oppmålinggsjef i Larvik kommune. De positive vedtakene alene er på 499 sider. Av miljøhensyn printet vi kun ut forsidene på de positive vedtakene og presenterte dem for Tormod Knutsen.

4: Utvalgte saker og metoder - Sandefjords Blad

Sak 1: Thorsholmen, Værven Brygge og Sjøhusene

«Det var jo en tilsnikelse til vår fordel, på en genial måte. Men vi 13 beboere fikk det jo slik vi oppfattet at Thor Dahl hadde lovet oss, og som vi hadde betalt for. Det var nok en ufin manøver, og en sleip måte å privatisere brygga på.»

Stein Matre,

tidligere beboer på Thorsholmen

Vi valgte å prioritere sentrumsnære område med mye bebyggelse og mange tiltak ved vannet (sjøhus, brygger etc.). Valget falt litt tilfeldig på Lofterød, som etter granskningen viste seg stort sett å være «innafor» i forhold til godkjenninger og plan- og bygningsloven. Det attraktive området er gult og utpekt til boliger i kommuneplanens arealdel.

Rett i nærheten ligger den kunstige halvøya Thorsholmen. Når vi har passert med båt forbi dette fantastiske boområdet i sommerhalvåret, har vi undret oss på: Hvorfor kan ikke folk gå rundt, her som det er så fint?! Var det virkelig meningen at Thorsholmen skulle bli et lukket samfunn med eksklusiv nærhet til vannet kun for dem som bor der? Det eneste vi visste om området, var at det for en stor del har vært bebodd av vel bemidlede sandefjordinger.

Det samme gjaldt et annet sentrumsnært området, øst i sentrum. Værven Brygge og Sjøhusene som i dag er ett stort område der allmennheten har mistet tilgang til sjøkanten.

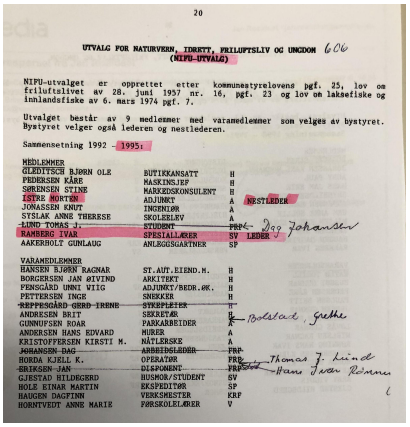

20

UTVALG FOR NATURVERN, IDRETT, FRILUFTSLIV OG UNGDOM 606
(NIFU-UTVALG)

NIFU-utvalget er opprettet etter kommunestyrelovens pkt. 25, lov om friluftslivet av 28. juni 1957 nr. 16, pkt. 23 og lov om laksefiske og innlandsfiske av 6. mars 1974 pkt. 7.

Utvalget består av 9 medlemmer med varamedlemmer som velges av bystyret. Bystyret velger også lederen og nestlederen.

Sammensetning 1992 - 1995:

MEDLEMMER		
GLEDITTSCH BJØRN OLE	BUTIKKANSATT	H
PEDERSEN KÅRE	MASKINSLIØF	H
SØRENSEN STINE	MARKEDSKONSULENT	H
ISTAK MORTEN	ADJUNKT	A NESTLEDER
JONASSEN KNUT	INGENIØR	A
SYSLAK ANNE THERESE	SKOLEELEV	A
LIND TOMAS J.	STUDENT	FRP
RAMBERG IVAR	SPESIALLÆRER	SV LEDER
AAKERBOLT GUNLAUG	ANLEGGSGARTNER	SP
VARAMEDLEMMER		
HANSEN BJØRN RAGNAR	ST.AUT.EIEND.M.	H
BORGERSEN JAN ØIVIND	ARKITEKT	H
FENSGÅRD UNNI VIIG	ADJUNKT/BEDR.ØK.	H
PETTERSEN INGE	SNEKKER	H
~~SEPPESGÅRD GERD IRENE~~	~~SYKEPLEIER~~	~~V~~
ANDRESEN BRIT	SEKRETÆR	V
GUNNUFSEN ROAR	PARKARBEIDER	A
ANDERSEN HANS EDVARD	MURER	A
KRISTOFFERSEN KIRSTI M.	NÅTLERSKE	A
~~JOHANSEN DAG~~	~~ARBEIDSLEDER~~	~~FRP~~
HORDA KJELL K.	OPERATØR	FRP
~~ERIKSEN JAN~~	~~DISPONENT~~	~~FRP~~
GJESTAD HILDEGERD	HUSMOR/STUDENT	SV
HOLE EINAR MARTIN	EKSPEDITØR	SP
HAUGEN DAGFINN	VERKSMESTER	KRF
HORNTVEDT ANNE MARIE	FØRSKOLELÆRER	V

POLITIKERE: Etter mye leting har administrasjonen funnet gamle lister med medlemmer av f.eks. det nedlagte utvalget for natur, idrett og friluftsliv (NIFU).

Gravingen avdekket at det altså *ikke* var meningen at verken Thorsholmen eller Værven Brygge og Sjøhusene skulle være lukket for allmennheten.

Mange ukers graving viste altså til vår store tilfredsstillelse at hypotesene viste seg å holde. Allmennheten var blitt holdt for narr. Både administrasjonen og politikerne hadde forsømt seg. De sørget ikke for at intensjoner både fra rådhuset og i det politiske miljøet ble fulgt opp i praksis. De viktigste arbeidene i dette underprosjektet ble til slutt en større innledningsreportasje med tittelen «Dette var kystlinjen på 50-tallet. 70 år etter ser det slik

ut». Artikkelen dro opp de lange linjene, og tok også opp i seg nasjonale utviklingstrekk og fakta med lokale konsekvenser.

På lik linje med Østlands-Posten lagde vi overlegg og brukte rullefortelling for å få fram utviklingen. Her har vi hatt god utbytte av erfaringsutveksling.

Deretter kom det fire store avsløringer fra Thorsholmen (fire hovedoppslag etter hverandre på nett og i avis), fire store avsløringer fra Kilen (fire hovedoppslag etter hverandre på nett og i avis), intervjuer med to av dagens kommunalsjefer som har felles ansvar for kyststi og strandlinje og tre politikere (fra Høyre, FrP og Arbeiderpartiet), som har vært sentrale i forvaltningen av strandsonen gjennom mange år.

Metode

Flyfoto

Vi brukte flyfoto fra kartverket til å dokumentere før og nå situasjonen. Sammenlignet med 1950-tallet er området kraftig nedbygd.

Dokumentjakt i rådhuset

Vi brukte mye tid på å gå igjennom de ikke-digitaliserte mappene til arealplanavdelingen fra 90- og 00-tallet. Ved hjelp av innsynsbegjæring fikk vi tilgang, men materialet som måtte gjennomgåes er enormt.

En spesiell utfordring i arbeidet med å finne svar på hva, hvor, når, hvorfor, hvordan osv., både for Thorsholmen og Kilen-utbyggingen, var at begge områdene ble omregulert etter at folk hadde flyttet inn i leilighetene sine. De nye reguleringsplanene passet bedre til sånn som det faktisk ble …

Kart på utlån

Fra bygningssjefen fikk vi låne hennes «private» samling med kart fra samme periode og fram til i dag. Bare noen av dem er digitalisert. Sandefjord kommune har en webkartløsning som har vært mye brukt underveis. Den gir informasjon om hvilken status et område har, og lett tilgang til f.eks. reguleringsplaner med plankart og bestemmelser.

Kildekart

Da vi hadde gjennomgått alt det skriftlige materialet fra rådhuset, brukte vi tid på å utarbeide et detaljert kildekart, med navn/e-postadresse/mobilnummer til personer vi ville snakke med på telefon, møte fysisk, ha med ut i de aktuelle områdene med og velge som primærkilder for det som til slutt ble vinklingen i artiklene. Spesielt politikere som tok viktige beslutninger bakover i tid var det nødvendig å få kontakt med. Heldigvis var de langt fleste nålevende og fremdeles bosatt i Sandefjord eller Vestfold.

Uformell prat på brygga

Vi brukte mye tid med en tidligere høyre- og tidligere SV-politiker på Thorsholmen. I det fine sommerværet traff vi folk som var hjemme. Én lå og solte seg. De var nysgjerrige på hva vi drev med. De så blant annet at vi tok bilder av brygga deres.

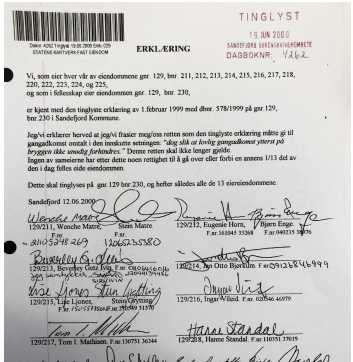
TINGLYST
19. JUN 2000
SANDEFJORD LANDSKJØPSRETTEN
DAGBOKNR. 4262

ERKLÆRING

Vi, som eier hver vår av eiendommene gnr. 129, bnr. 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 220, 222, 223, 224, og 225,
og som i fellesskap eier eiendommen gnr. 129, bnr. 230,

er kjent med den tinglyste erklæring av 1. februar 1999 med dbnr. 578/1999 på gnr 129, bnr.230 i Sandefjord Kommune.

Jeg/vi erklærer herved at jeg/vi fraskriver meg/oss retten som den tinglyste erklæring måtte gi til gangadkomst omtalt i den innskutte setningen: "*dog skal et levelig gangadkomst ytterst på bryggen ikke uvedig forhindres.*" Denne retten skal ikke lenger gjelde.
Ingen av sameierne har etter dette noen rettighet til å gå over eller forbi en annens 1/13 del av den i dag felles eide eiendommen.

Dette skal tinglyses på gnr.129 bnr.230, og hefter således alle de 13 eiereiendommene.

Sandefjord 12.06.2000

129/211, Wenche Mørk — Stein Mørk
129/212, Eugenie Horn, Bjørn Enge
129/213, Beverley Gold Berg
129/214, Bjørn Otto Bjørklin
129/215, Lise Lyngs — Stein Gystberg
129/216, Ingar N.Berg
129/217, Tom I. Mathisen
129/218, Hanne Standal

SENTRALT DOKUMENT: I Thorsholmen-saken dokumenterer denne tinglyste erklæringen fra 19. juni

2000 at beboerne sørget for den endelige privatiseringen av brygga.

Én av dem røpet at beboerne hadde tinglyst rett til å dele opp brygga, slik at folk flest ikke kunne gå der. Dette fortalte mannen, for å forsvare privatiseringen vi så med egne øyne og stilte spørsmål om. Denne informasjonen viste seg å bli avgjørende for å dokumentere at allmennheten i siste instans i praksis faktisk ble fratatt tilgangen til brygga av dem som bodde der!

Tok ikke telefonen

En viktig kilde vi jaktet på, var en vi aldri har intervjuet før, og heller ikke skrevet noe om. Vi hadde hørt at han fremdeles bodde på Værven Brygge. Vi fikk tak i mobilnummer og e-postadresse, og ringte mange ganger. Han tok ikke telefonen. Vi sende e-poster og opplyste hva som var vårt ærend. Til slutt ga han etter, og sa vi kunne komme. Da sto døra på vidt gap, og det ble en lang og hyggelig samtale, der vi fikk vesentlig informasjon om historikken i denne delen av Kilen. Denne personen var utbyggeren selv.

Det viste seg at han var livredd for at vi hadde fått snusen i et utviklingsprosjekt ingeniøren jobbet med. Det var topphemmelig, og han ville ikke bli avslørt. Stor var derfor lettelsen hos ham da det «bare» gjaldt allmennhetens tilgjengelighet på brygga foran leiligheten.

Tidslinje

Spesielt i arbeidet med Sjøhusene og Værven Brygge i Kilen ble det til slutt så mange datoer og årstall å holde orden på, at vi måtte lage en tidslinje, for ikke å gå helt i surr. Rekkefølge viste seg nemlig å være vesentlig i deler av fortellingen. Arket var til god hjelp under utskrivningen av de fire artiklene.

Primærkildene

De viktigste kildene i arbeidet har vært egne og andres observasjoner, kommunens saksdokumenter, både digitale og fra fjernarkivet, diverse statlige organer, lokale organisasjoner (Hoberveien Vel (nedlagt), Oslofjordens Friluftsråd, Sandefjord Naturvern m.fl.), privatpersoner som ikke bor på Thorsholmen eller i Kilen, tidligere og nåværende beboere på Thorsholmen og i Kilen, A/S Thor Dahl, Cosmic Bygg AS, Rainals Aune AS, Hjertnes Eiendom AS, formannskapssekretær Lise Wiik, sekretær i planutvalget Anne Hilde Halle, arealplanlegger Cecilie Fjellvik, arealplansjef Maria Sundby Haugen, plan- og bygningssjef Andreas Farsjø og kommunalsjef Sindre Væren Rørby.

Intro: Strandsonen, Fortetting | Dette var kystlinjen på 50-tallet – 70 år senere ser det slik ut

Bildedokumentasjon: Sjekk hva som har skjedd på 70 år - vestsiden av fjorden

Thorsholmen: Da Thorsholmen endte som «boligghetto» der ingen får spasere langs vannet

Strandsonen, Thorsholmen | – I dag ville jeg trukket byggegrensen noe tilbake

Betingelsen fra utbygger, rådmann og politikerne forsvant under privatiseringen på Thorsholmen

Strandsonen, Thorsholmen | – Når politikerne vedtar at alle skal ha tilgang til sjøen, skal det gjennomføres

Værven Brygge og Sjøhusene

Strandsonen, Allemannsretten | Innerst i Kilen skulle «strandpromenaden» være for alle

Strandsonen, Allemannsretten | Her slutter det som kunne blitt kyststi

Strandsonen, Allemannsretten | Kommunen regulerte ikke til allmenn ferdsel og «glemte det» i byggesaken. Men vil ha bort stengsler i indre havn

Strandsonen, Allemannsretten | – Det var meningen at folk skulle gå på utsiden

Sak 2: Avfallsdeponiet på Vindal

På vei ut vakre Vesterøya i Sandefjord kjører du forbi et inngjerdet jorde og en lengre kystsone som er helt avstengt, og som ligger brakk. Det er ingen hemmelighet at her er det gravd ned et deponi fra malinggiganten Jotun - men akkurat hvor mye, og hva er status på området? I en serie der vi graver i strandsonen, er det selvsagt riktig å se nærmere på denne problemstillingen. Formålet har vært todelt, avdekke hva som er status på området og finne ut av akkurat hva som er gravd ned i deponiet.

Kilder er eget arkiv, nye og gamle flyfoto fra Kartverket, Nasjonalbiblioteket, kommunens arkiv, forurrensningstilsynet, naturvernorganisasjoner, Fjord Line og Jotun. Et hinder i arbeidet er at Jotun og Fjord Line har inngått en intensjonsplan om framtidig bruk av området.

Ferjeselskapet Fjord Line skal overta området mot løfter om å rydde opp i miljøgiftene i grunnen. Sandefjords Blad har tidligere avslørt at disse planene er urealistiske. Fjord Lines uttalte ønske er å etablere en ferjeterminal her, men prosjektet vil på grunn av trafikksituasjonen på land aldri bli godkjent. Det er likevel en utfordring at Jotun bruker denne avtalen for ikke å gjøre noe med området. Vi ønsket å få dette fram, avsløre akkurat hvor mye gift som er nedgravd og også avsløre - ved hjelp av flyfoto - at deponiet har endret topografien i det sårbare området. En hel lagune er fylt igjen. Her har vi sammenstilt to flyfoto i en juxtaposering der leserne kan dra et skille fram og tilbake - og få et godt inntrykk av utviklingen.

Vi fikk dokumentert status på området.

- Området er bundet av en urealistisk avtale. Det vil aldri bli etablert en ferjeterminal her.
- Vi fikk dokumentert hva som er gravd ned: Mellom 1972 og 1980 ble det deponert 1.200 tonn med miljøgiftig avfall i grunnen på Vera-tomta. Miljøgiftene inneholder blant annet bly, kobber og løsemidler som ble brukt til vask og rens.
- Vi fikk dokumentert at det har lekket ut gifter, at området er forseglet etter det.

Viktigste saker:
Fjord Line, Ferjer | Skulle være ferdig til 2025, men har møtt utfordringer: – Avtalen er gjeldende og det arbeides stadig på prosjektet

Deponiet har kostet Jotun millioner å overvåke – disse to frykter risiko for fremtiden

Ja, hva skal egentlig skje på Vindal?

SB Mener, Meninger | Derfor bør ikke Jotun få utsette til i morgen det de må gjøre i dag

SB Mener, Natur | Hvorfor gidder jeg dette?

Sak 3: Søndre Vøra 35

Dette er oppfølging av en tidligere sak, der Sandefjords Blad kunne dokumentere at en av byens største entreprenører mudret ulovlig og mot bedre vitende ved strandeiendommen, og i et svært sårbart farvann. Vi tok ham på fersken og kunne legge fram både bildebevis og videoer. Dette resulterte i en rekke tilsynssaker. Disse har vi fulgt opp i 2022. Det konkluderte med at det var utført arbeid på eiendommen i Søndre Vøra 35 som var ulovlige. En anleggsvei, en steintrapp, lykter og steinheller på eiendommen måtte fjernes, og alt måtte tilbakeføres til slik området var før tiltakene ble utført.

Vi var på stedet og dokumenterte de ulovlige tiltakene. vi intervjuet hytteeieren og ansvarlig tiltakshaver Øistein Rød i Arne Rød & Co. Som fremgår av artikkellisten har vi fulgt en lang rekke lignende ulovlighetssaker tett og bidratt til å skape offentlighet om hytteeiere som tar seg til rette i strandsonen.

Viktigste saker:
Miljø, Brygge | «Vi bekrefter med dette at ny brygge med endret plassering ikke vil kreve noen form for mudring.»

Arne Rød & Co AS, Vesterøya | «Foretakets handlinger i saken er langt under hva en kan forvente av en seriøs aktør i bygge- og anleggsbransjen»

Arne Rød & Co slapp unna med 65.000 kroner i gebyr

Nyheter, Strandsonen | Beholdt ansvarsretten tross ulovlig mudring

Nyheter, Strandsonen | Må fjerne lyktestolper og steinheller

5: Konsekvenser

Overordnet

Begge redaksjonene skriver fortsatt på oppfølgingssaker. Så langt har vi publisert over 100 artikler i serien. Redaksjonene har vist hvordan lokalavisene kan betjene et stort og omfangsrikt graveprosjekt, og samtidig finne fram til de gode, lokale historiene.
Gjennom prosjektet har vi løftet kunnskapen om allemannsrett, strand- og kystsone både internt i redaksjonene, og ikke minst ute hos publikum.
Helt siden vi begynte å prate om prosjektet, har publikum vist interesse for det. Spesielt lokalpolitikere har spisset ørene.

Samlet sett har det fått stor betydning for lokalsamfunnene. På bakgrunn av våre artikler er det nedsatt en kommunal havarikommisjon som har sett på hvorfor intensjoner og betingelser ikke blir fulgt opp i byggesaker i strandsonen. Tilsynsavdelingene i begge kommuner har skjerpet sitt fokus på strandsonesaker, og ulovligheter har blitt oppdaget. Kanskje viktigst av alt er allerede nå klart at nedbygging av strandsonen blir tema for årets valgkamp i begge kommunene. Dermed vil prosjektet påvirke forvaltningen av strandsonen i de to kommunene i lang tid framover.

Prosjektet ble lansert overfor leserne i en fellespublisering 16.juni 22, men flere løpende saker ble publisert lenge før denne dagen.

Etter tyngden av publiseringer sommerhalvåret 2022 opplever begge redaksjoner at de politiske partiene har løftet strandsonetemaet høyere opp. I Larvik planlegges en åpen debatt om forvaltningen av strandsonen i april. Emnet engasjerer fortsatt, og avisene får fortsatt inn tips. Vi venter at pågangen skal øke igjen til sommeren.

Kyststiplan i Sandefjord

Sandefjords Blads strandsonefokus i 2022 har også hatt stor påvirkning på den politiske diskusjonen om etablering av sammenhengende kyststi («Plan for rekreasjon og tilgjengelighet i indre Sandefjordsfjorden» fra Lofterødkilen i vest til Roabukta i øst (Tranga-til-Tranga). Kommunedirektøren ville bruke reguleringsverktøyet for å få en løsning på de vanskelige traséene. Det innebærer anledning til å ekspropriere privat eiendom. Men politikerne vegret seg. Etter en langvarig debatt og mange møter, der det til stadighet har blitt vist til oppslagene om Thorsholmen og Sjøhusene/Værven Brygge i Sandefjords Blad, endte det til slutt med at bare H/FrP gikk imot. De øvrige partiene (Ap/V/MDG/Sp/SV/Rødt) utgjorde flertallet. Varsel om “Plan for rekreasjon og tilgjengelighet i indre Sandefjordsfjorden” ble fredag 13. januar 2023 sendt til høring til 700 grunneiere og 2.000 berørte beboere.

Avsløringene om Thorsholmen, Værven brygge og Sjøhusene i Sandefjord

Artiklene om Thorsholmen førte til at ordfører Bjørn Ole Gleditsch (H) krevde en orientering i formannskapet om rettslig status for allmennhetens tilgang til bryggene og hvordan kommunedirektøren ville sikre at politiske vedtak blir fulgt opp av administrasjonen i fremtiden.

Den interne granskningen i rådhuset endte med at plan- og bygningssjef Andreas Farsjø gjennomgikk historikken og læringspunktene i formannskapet 6. september. Kortversjonen var at administrasjonen og politikerne kan ta hverandre i hånden, alle sviktet under marsjen. Eller som Farsjø selv formulerte det: - Vi kan ikke lenger stolte på at «det ordner seg».

Plan- og bygningssjefen formulerte følgende fire fellesnevnere som forklaring på hvorfor ting har gått galt på Thorsholmen og i Kilen:

- Utbyggere med gode intensjoner i startfasen.
- Flotte illustrasjoner om hva som «kan» bli.
- Varierende grad av sikring i reguleringsplan.
- Forsøk på å bruke andre virkemidler enn planvedtak.

Blir forsømmelsene rettet opp?

Det er nå avklart at verken administrasjonen eller politikerne kommer til å gjøre noe på Thorsholmen. Der kan de nåværende sameierne pustet lettet ut. De får ha idyllen for seg selv.

For Værven brygge og Sjøhusene i Kilens vedkommende er det imidlertid igangsatt arbeid for å sikre allmennheten gang-/sykkelsti, men ikke nødvendigvis ved vannet. Her er kommunen også avhengig av hva fylkeskommunen som veieier er villig til å være med på.

Søndre Vøra 35

Kommunedirektørens innstilling til sakene som omhandler tiltakene som er utført ved fritidseiendommen Søndre Vøra 35 var at Arne Rød & Co skulle ilegges et samlet overtredelsesgebyr på 200.000 kroner. Kommunedirektørens innstilte på at eieren av eiendommen skulle ilegges et gebyr på 20.000 kroner. Det ble også foreslått at entreprenøren skulle miste ansvarsretten.

Dette ble endret av politikerne til en mulkt på 65.000 kroner til entreprenøren, 10.000 kroner til hytteeieren. Entreprenøren beholdt også ansvarsretten.

Miljødeponiet på Vindal

Avsløringene av miljødeponiene vakt en høy grad av lokalt engasjement. Sandefjord Naturvern kom på banen og ba om at området ble ryddet.

Flere politikere har under hånden sagt til Sandefjords Blad at de har tenkt å fremme dette som sak, men vi har ennå ikke sett en politisk sak om dette i relevante utvalg eller kommunestyret.

Det er utfordrende for en lokalavis å utfordre byens største arbeidsgiver på slike betente saker. Svært mange er avhengig enten direkte eller indirekte av Jotun for å ha til livsopphold, men vi ser det likevel som vår oppgave å være tydelige også i disse sakene. Vi har derfor

også publisert tre ledere der vi ber om opprydning og planlegger å følge opp miljøskandalen med flere saker i året som kommer.

Sakene om Thorsholmen, Værven brygge og Sjøhusene i Sandefjord

Ikke intervju med beboere

Vi synes det er en svakhet for den totale bredden i avsløringene fra både Thorsholmen og i Kilen at vi til tross for utallige forsøk aldri lyktes med å få intervjue folk som bor der i dag. Et unntak i Kilen var heldigvis utbyggeren. Men ikke en gang styrelederne i de to Sjøhusene-sameiene ville stå fram, kun si noe forsiktig på telefon.

På Thorsholmen hadde vi noen ganger kontakt med en mann som hadde sittet i styret og fremdeles bor der, og som under hånden hadde mange synspunkter på problematikken. Han var positivt innstilt, men ville konferere med naboene på vestsiden, der han bor. Dessverre førte det til at han trakk seg, og ikke ville ta oss imot for en prat.

Skriftlige trusler

Én av naboene han konfererte med var en person med en framskutt posisjon i det lokale næringslivet, som skriftlig overfor både ansvarlig redaktør Steinar Ulrichsen og en av journalistene har truet med mulig søksmål på ti millioner kroner til hver av oss dersom han i forbindelse med forretninger i Norge eller USA opplevde at personnummer omtalt i Sandefjords Blad førte til «skader for meg/min familie/våre selskaper».

Frikjent i PFU

Sandefjords blad ble i forbindelse med en publisering 4.7.22 stevnet inn for PFU da avisa publiserte et tinglyst dokument der det fremkom 18 signaturer med personnummer. Sandefjords blad ble frikjent. Uttalelsen fra PFU etablerer et nytt syn på publisering av personnummer.

Flere nåværende og tidligere beboere på Thorsholmen reagerte på at personnumre ikke var sladdet i et tinglyst dokument som dokumenterte at beboerne selv sørget for å stenge allmennheten ute fra bryggene.

Sladding på sb.no ble gjort av desken samme kveld. Begrunnelsen fra SBs side var at vi ønsket å holde fokus på artiklenes formål, nemlig allemannsretten.

Derfor ble personnumrene sladdet noe senere også i eAvisen.

Men publiseringen var overveid, og ikke resultat av noe arbeidsuhell internt i redaksjonen.

Loven kom i 1965, men nedbyggingen skjer fortsatt
Saken hadde den effekt at folk flest i Larvik plutselig begynte å prate om strandsoneprosjektet. Saken var lang, men den ble lest. Trolig mye takket være luftfotoene, som illustrerte tydelig omfanget av nedbyggingen i strandsonen.

Miljøpolitikeren som tillot bygging i strandsonen
Etter grundigere undersøkelser av flere tusen dokumenter viste det seg at miljøpolitikeren som tidligere jobbet som plan- og bygningssjef i Larvik kommune, viste seg å ha en raus tilnærming til utbyggernes ønske om å bygge i strandsonen da han selv godkjente søknader på nittitallet. ØP ble kritisert for ikke å gå andre “viktigere” politikere i sømmene, men høstet

også ros for det grundige arbeidet som lå bak denne saken. En av konsekvensene av saken, er at administrasjonens og politikernes fokus synes å ha blitt ytterligere skjerpet.

Gjerdet inn stranda og badet naken foran småpikene
Kongsbakke var ett av Larviks aller mest populære utfartssteder i sommermånedene. Så kom det opp stengsel og forbudsskilt, og etter noen tiår hadde stedet forsvunnet inn i glemselen.
Kongsbakke ble riktignok "frigjort" på syttitallet, men nærmest uten oppmerksomhet, og Østlands-Postens fokus i 2022 gav den umiddelbare konsekvensen at Larviks befolkning igjen oppdaget det fantastiske naturområdet, som ligger ca midt mellom Larvik og Sandefjord. Redaksjonen har fått mange positive tilbakemeldinger på nettopp dette graveprosjektet, og tilbakemeldingene går på at det konkrete eksempelet har økt forståelsen for konsekvensene av at man har tillatt nedbygging og privatisering i strandsonen.

Takk til/andre bydragsytere

Fredrik Holth/NBMU
Anton Kr. Olaussen
Dokumentsenteret/Larvik kommune
Byggesak/Larvik kommune
Nasjonalbiblioteket
Kartverket/Norgeibilder